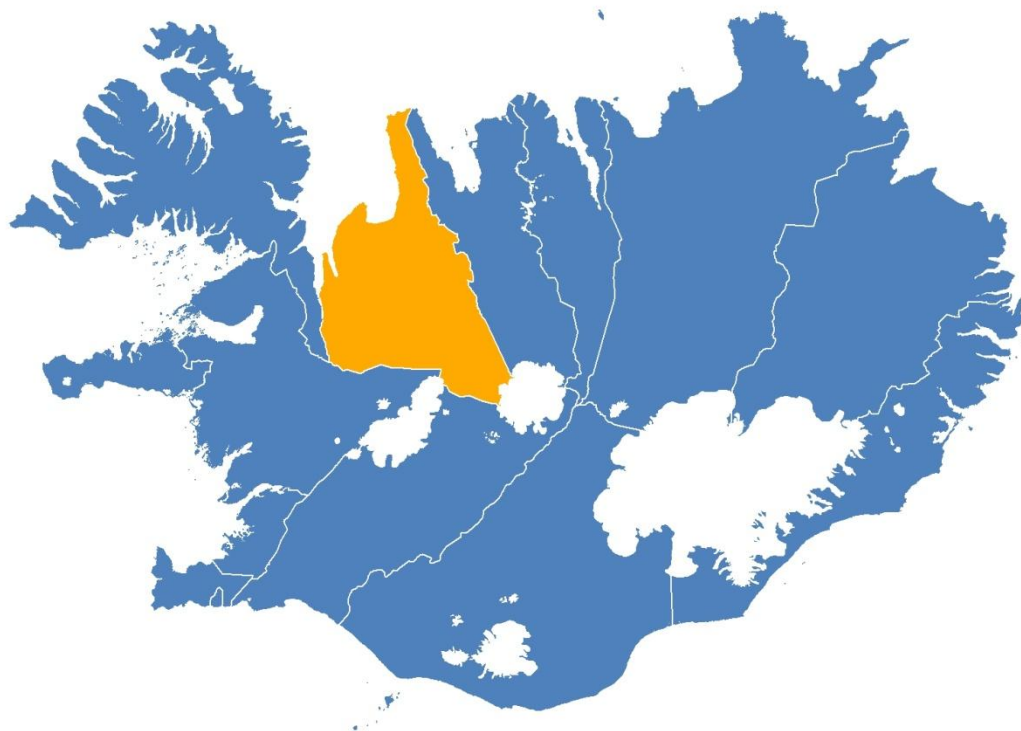

2011

ÁHÆTTUSKOÐUN ALMANNAVARNA

LÖGREGLUSTJÓRINN Á BLÖNDUÓSI

Blönduósbær, Húnavatnshreppur, Húnaþing vestra, Skagabyggð,
Sveitarfélagið Skagaströnd

ALMANNAVARNIR

RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN
ALMANNAVARNADEILD

Áhættuskoðun almannavarna 2008 -2011

Almannavarnanefnd Húnavatnssýslna

Bjarni Stefánsson, lögreglustjóri

Ríkislögreglustjórinn almannavarnadeild

Ritstjóri: Guðrún Jóhannesdóttir,
gudrunj@rls.is

EFNISYFIRLIT

UMDÆMI LÖGREGLUSTJÓRANS Í HÚNAPINGI	4
ALMENN LÝSING Á UMDÆMINU	4
NÁTTÚRUVÁ.....	8
Óveður.....	8
Aurskriður.....	8
Snjóflóð	8
Eldgos.....	8
Jarðskjálftar	10
Flóð í ám og vötnum	10
Sjávarflóð	10
Jarðhitasvæði	10
Önnur náttúruvá	10
HÓPSLYS.....	11
Umferðar- og rútuslys	11
Flugslys.....	13
Slys í sjó, ám og vötnum.....	13
MENGUN OG HÆTTULEG EFNI	14
Olíubirgðastöðvar	14
Sláturhús og kjötvinnsla	14
Brunar	14
HEILBRIGÐISMÁL	14
Faraldrar	15
Miltisbrandur	15
Dýrasjúkdómar.....	15
HELSTU INNVIÐIR OG SAMFÉLAGSÖRYGGI	15
Blönduvirkjun	15
Raforka.....	15
Varaafli.....	15
Vatnsveitur.....	15
Fráveita	15
Fjarskipti.....	15
Samgöngur.....	16
Vegasamgöngur.....	16
Hafnir	16
Matur og matvælaframleiðsla í umdæminu	16
Samfélagsöryggi.....	16
SAMANTEKT	16

Umdæmi lögreglustjórans í Húnaþingi

Umdæmi lögreglunnar á Blönduósi markast af Hrutafirði í vestri og í austri eru mörkin á Vatnsskarði, þó þannig að mestur hluti Vatnsskarðsins er innan umdæmisins (mynd 1). Hafið afmarkar umdæmið til norðurs og þar er útvörðurinn Skagatá sem teygir sig lengst í norður. Fleiri nes ganga norður úr umdæminu en þau eru Vatnsnes og Heggstaðanes. Suðurmörk umdæmisins liggja fram undir jöklum og er víðfemt hálendi innan umdæmisins. Umdæmið er 7.500 km².

Aðsetur lögreglustjóra og lögreglunnar á Blönduósi er á Blönduósi en einnig er aðstaða á Hvammstanga.

Almenn lýsing á umdæminu

Sveitarfélögin í umdæminu eru fimm: Blönduósabær, Sveitarfélagið Skagaströnd, Húnavatnshreppur, Húnaþing vestra og Skagabyggð. Sveitarfélögum hefur fækkað frá því að vera 10 árið 1999 og 8 árið 2004. Þéttbýlisstaðirnir í umdæminu eru fjórir, Skagaströnd, Blönduós, Hvammstangi og Laugarbakki.

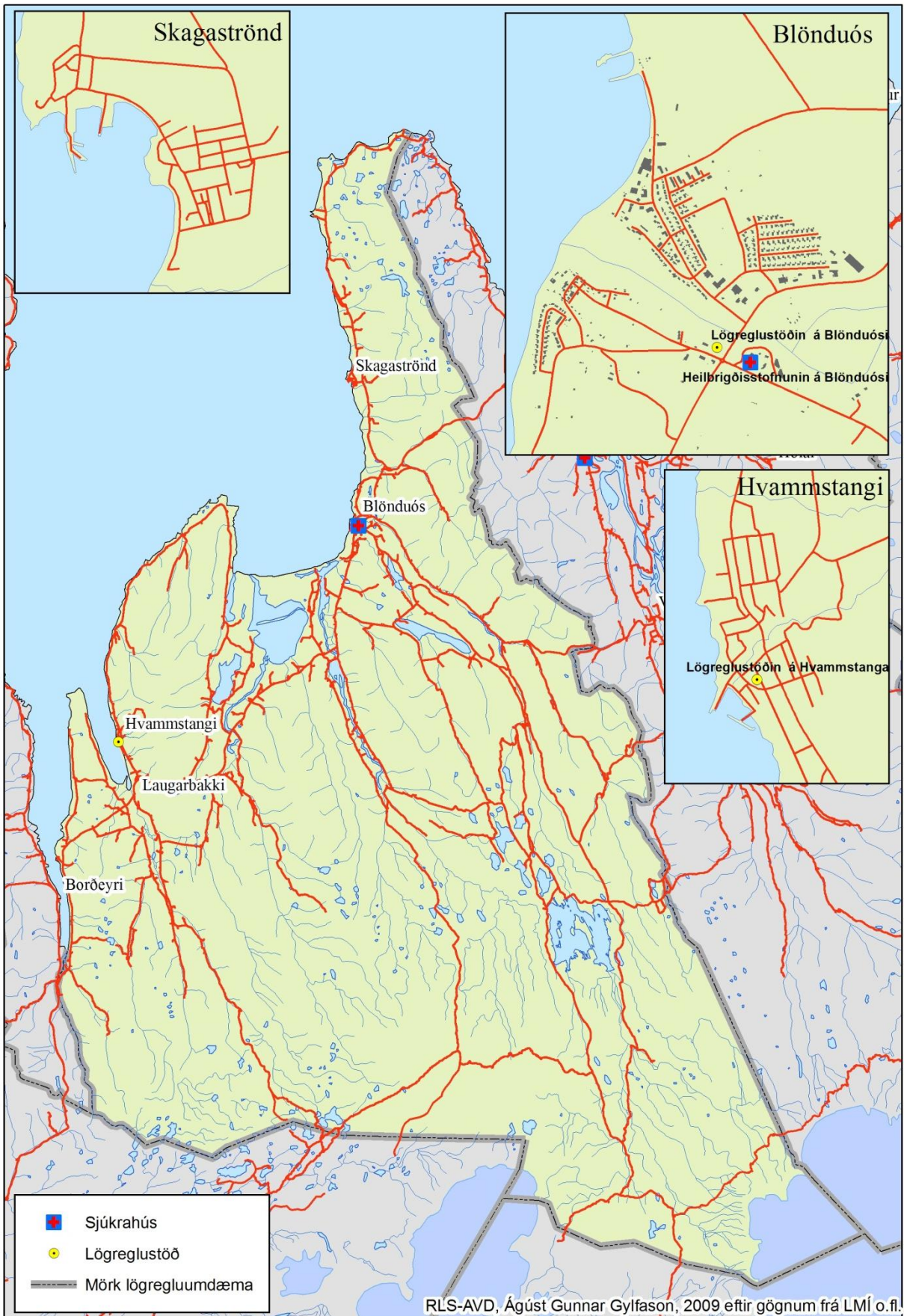
1. janúar 2009 voru íbúar í Blönduósabæ 907, Sveitarfélaginu Skagaströnd 521, í Húnaþingi vestra 1147, í Húnavatnshreppi 428 og Skagabyggð með 102 íbúa. Atvinnuvegir í umdæminu eru meðal annars tengdir landbúnaði, iðnaði, verslun, þjónustu og útgerð.

Íbúar: Árið 1999 bjuggu 2.954 manns í umdæmi lögreglunnar á Blönduósi (tafla 1). Árið 2004 hafði íbúum umdæmisins fækkað um 236 eða tæp 8% og voru þá orðnir 2.718. Enn fækkaði íbúum fram til ársins 2009. Á þessu tímabili fækkaði fólki um 134 eða 4,9% og var fjöldi íbúa í upphafi árs 2009 orðinn 2.584.

Tafla 1 Fjöldi íbúa í umdæmi lögreglunnar á Blönduósi 1. janúar 1999, 2004 og 2009.

	Alls	Karlar	Konur
1999	2.954	1.521	1.433
2004	2.718	1.391	1.327
2009	2.584	1.313	1.271

Eins og fyrr segir hefur íbúum í umdæminu fækkað á árunum 1999 til 2009. Þessi fækkun á jafnt við um fjölda íbúa á á þéttbýlisstöðum og til sveita. Af þéttbýlisstöðunum er Blönduós fjölmennastur, með 907 íbúa árið 2009 en Laugarbakki fámennastur, með 63 íbúa (tafla 2). Fólki hefur einnig fækkað í sveitum en hlutfall þess af heildarfjölda íbúa hefur haldist nokkuð jafnt eða um 22% á tímabilinu.

Mynd 1 Yfirlitskort af umdæmi lögreglunnar á Blönduósi.

Tafla 2 Fjöldi íbúa á þéttbýlisstöðum og í dreifbýli í umdæmi lögreglunnar á Blönduósi 1. janúar 1999, 2004 og 2009.

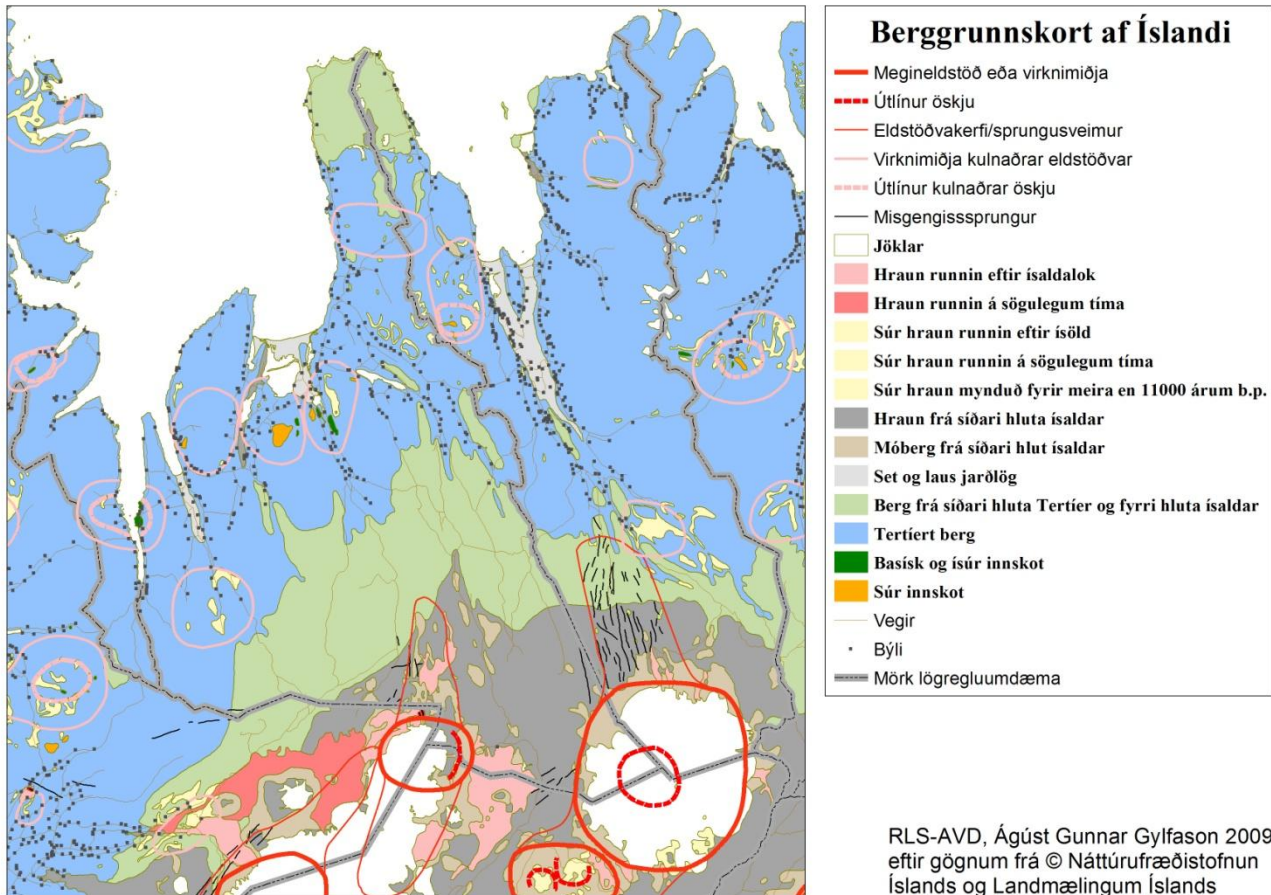
	1999	2004	2009
Laugarbakki	84	82	63
Hvammstangi	624	583	591
Blönduós	974	888	845
Skagaströnd	601	582	521
Þéttbýli alls	2.283	2.135	2.020
Dreifbýli	671	583	564

Árið 1999 voru 83 íbúar í umdæminu með erlent ríkisfang eða 2,8% af heildarfjölda íbúa (tafla 3). Þetta fólk var af 13 þjóðernum. Flestir voru með júgóslavneskt ríkisfang eða 23, 19 með danskt og 10 með þýskt ríkisfang, en innan við 10 manns af öðrum þjóðernum. Frá 1999 til 2004 fækkaði fólk með erlent ríkisfang í umdæminu niður í 69 eða 2,53% af heildarfjölda íbúa. Fjöldi þjóðerna var enn 13. Fólk með þýskt ríkisfang var flest, eða 24, með sænskt ríkisfang voru 12 og 10 með pólskt ríkisfang. Fjöldi manna af öðru þjóðerni var innan við 10. Frá 2004 til 2009 fjölgaði íbúum með erlent ríkisfang í 159 eða 6,15% af heildaríbúafjölda. Þjóðernin voru þá orðin 21. Flestir voru með pólskt ríkisfang eða 61, 39 með þýskt, 13 með danskt og 13 með sænskt ríkisfang. Fólk af öðrum þjóðernum fyllti ekki tuginn.

Tafla 3 Fjöldi íbúa með erlent ríkisfang í umdæmi lögreglunnar á Blönduósi 1. janúar 1999, 2004 og 2009.

	Alls	Karlar	Konur	Fjöldi þjóðerna	Hlutfall af heildarfjölda íbúa (%)
1999	83	33	50	13	2,80%
2004	69	20	49	13	2,53%
2009	159	66	93	21	6,15%

Umhverfi: Berggrunnur vesturhluta umdæmisins er að mestu byggður upp úr basalti, en austurhlutinn úr blágrýti og eru þar fjórar fornar megineldstöðvar, í Víðdalsfjalli, Vatnsdals- og Svínadalsfjalli, Laxárdalsfjöllum og fyrir botni Blöndudals. Einnig er Krákur norður af Langjökli gömul eldstöð.

Mynd 2 Berggrunnskort.

Gróður er mikill í umdæminu, heiðarlönd, mýrar, flóar og mosavaxnar heiðar, en lítið um skóga.

Þjóðvegur 1 liggur þvert í gegnum umdæmið um 120 km. Fyrir utan það þá liggur einn fjölfarnasti fjallvegur landsins um umdæmið, það er Kjalvegur, en hann liggur frá Gullfossi og niður í Blöndudal. Á þeirri leið eru Hveravellir sem er fjölsóttur ferðamannastaður. Hálendið er þó meira en Kjalvegur og Hveravellir þar sem vegir liggja upp úr hverri sveit í héraðinu og liggja þeir upp undir jökla og/eða yfir í Borgarfjörð eða yfir á Kjalveg. Það er því ekki aðeins mikil umferð um þjóðveginn í umdæminu heldur er mikil umferð eftir þessum vegum á hálendinu enda vinsæl veiðivötn á þessum slóðum og margir athyglisverðir staðir.

Umdæmið er ríkulega búið sögustöðum og má þar nefna Þingeyrar, sem var klaustur til forna og mikið menningarsetur, Borgarvirki, sem er klettavirki gert frá náttúrunnar hendi, Bjarg í Miðfirði þar sem Grettir Ásmundarson ólst upp og Vatnsdalshólarnir, sem eru afar sérstakt náttúrufyrirbæri. Margbreytilegt mannlíf er á svæðinu þar sem blandast saman útgerð, iðnaður, verslun, landbúnaður og ferðamannaþjónusta, sem mikið hefur vaxið á síðustu árum. Mikil hefð er fyrir þjónustu við veiðimenn fram til sveita og margar fengsælar laxveiðiár í héraðinu. Má þar nefna Hrutafjarðará, Miðfjarðará, Víðidalsá, Ytri-Laxá, Blöndu, Laxá á Ásum, Svartá og Vatnsdalsá. Á leið sinni til sjávar rennur Vatnsdalsá í gegnum vatn sem heitir Flóðið en nafnið er þannig til komið að árið 1720 féll mikil skriða úr Vatnsdalsfjalli og stíflaði hún Vatnsdalsána og flæddi hún um allt láglandið í Vatnsdalnum. Er fram liðu stundir lækkaði vatnsborðið en eftir var töluvert stöðuvatn nyrst í dalnum.

Fremst í Blöndudal rétt við Kjalveg er Blönduvirkjun og lætur hún fremur lítið yfir sér en mestur hluti mannvirkja hennar er neðanjarðar svo sem stöðvarhúsið og er vatnið leitt að því og frá með jarðgöngum.

Ef nefna á nokkur náttúru fyrirbæri í umdæminu ber hæst Borgarvirki og Vatnsdalshólana, sem áður hefur verið nefnt, en fleira er hægt að nefna til sögunnar svo sem Kolugljúfur í Víðidal sem eru bæði hrikaleg og fögur og Hvítserk sem er sérkennilegur steindrangur við austanvert Vatnsnes og dregur hann að sér marga ferðamenn.

Náttúruvá

Óveður. Norðanáttir að vetri með snjókomu og hita í kringum -1 °C til 1 °C geta verið slæmar. Ennfremur SV- átt að vetri með snjókomu – t.d. fok og skafrenningur. Oft fylgir mikil ófærð og hafa bílstjórar oft lent í erfiðleikum. Árið 2005 sátu t.d. um 250 manns fastir við Hvammstangavegamót austur undir Gauksmýri (undir Múla). Þá er oft snjópungt og hefur þurft að moka snjó af húsum á Skagaströnd svo þau sligist ekki.

Óveður og hálka á vegum um umdæmið valda vegfarendum iðulega erfiðleikum. Ennfremur á rafmagn það til að slá út í slæmu veðri.

Aurskriður. Skriðuhætta er víða í umdæminu. Má þar nefna eftirtalin svæði: Vatnsdalur austanverður, Hjallaland, Langidalur, Hvammur, við Bólstaðahlíð í Svartárdal og Bergsstaði. Við Geitaskarð hafa skriður fallið yfir veginn.

Snjóflóð. Snjóflóð utan þéttbýlis, sem valdið hafa tjónum, eru vel þekkt í umdæminu. Árið 1995 féll snjóflóð við Skriðuland 100 m frá bænum og við Syðri Hól á Skagaströnd. Við Ánastaði á Vatnsnesi hafa fallið snjóflóð en bærinn er nú kominn í eyði. Mikið bar á litlum snjóflóðum eða snjóspýjum í veðrinu þegar snjóflóðin féllu á Flateyri. Í því veðri fór saman mikil úrkoma á stuttum tíma og hitastig sem var rétt ofan við frostmark. Við þau skilyrði skapast hætta einkum á stöðum þar sem snjór safnast saman í skjóli frá ríkjandi vindátt og halli landsins gefur möguleika á að snjór skriði fram.

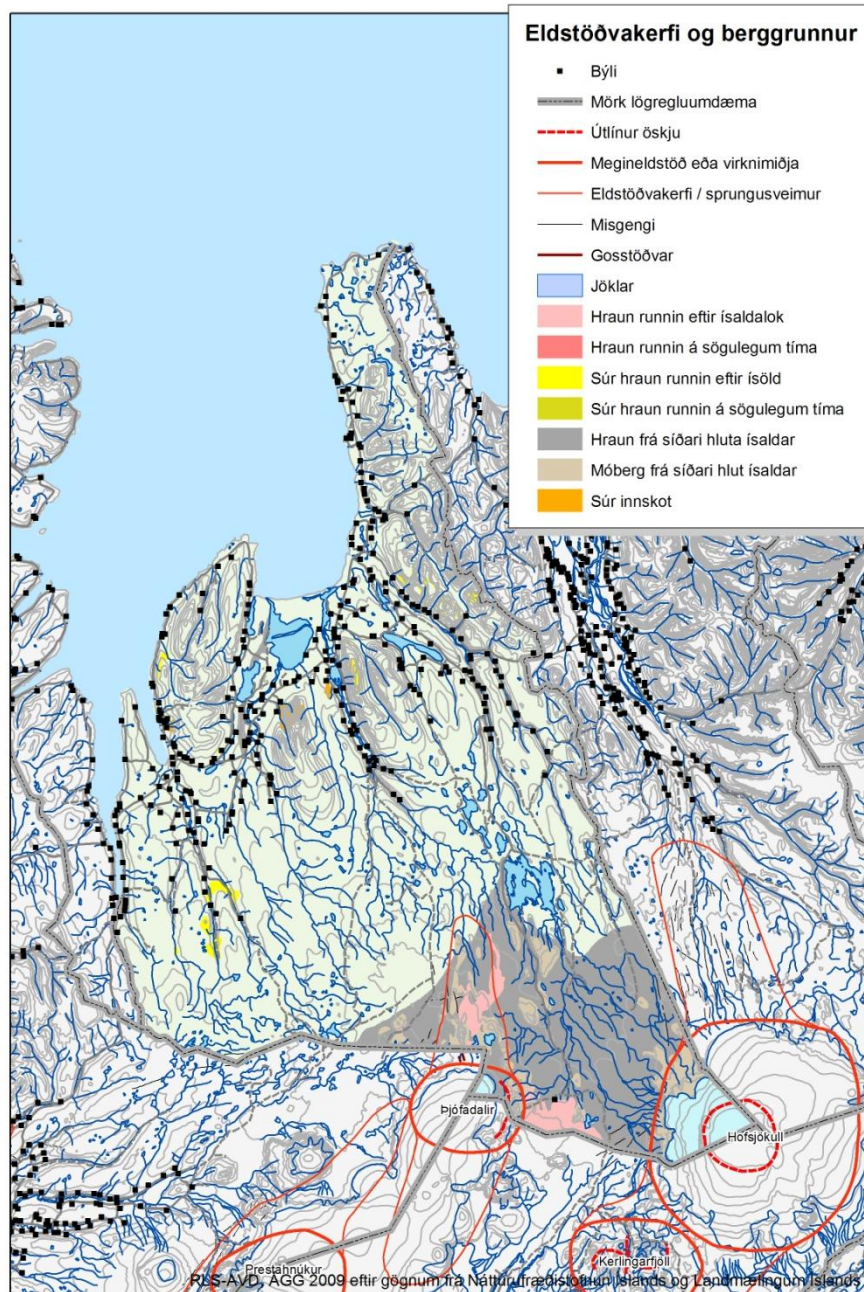
Þá hafa flóð fallið í Langadal og Svartárdal. Nokkur hætta er á Blönduósi ofan við Heiðarbraut frá Skúlahorni að Ámundakinn.

Um 20 metra hár bakki umlykur byggðina á Blönduósi. Samkvæmt Veðurstofu Íslands geta snjóhengjur fallið úr þessum bakka, eins og dæmin sýna, en ekki er talið að fólki í íbúðarhúsum stafi ógn af slíku. Árið 2001 myndaðist snjóhengja á bakkanum á brekkubrúninni eftir mikla snjókomu. Snjóflóð féll um 40 metra frá Heiðarbraut þar sem börn voru að leik og bjargaðist einn drengur naumlega úr flóðinu.

Eldgos. Áhrif í umdæminu vegna eldgosa eru helst öskufall og flúormengun frá eldgosum í öðrum umdæmum. Ekki er vitað um hættuna frá Hofsjökli og Langjökli. Hofsjökull er megineldstöð og er í honum djúp askja þar sem ísþykktin er 600-750 metrar. Langjökull liggur á vestara eldvirka gosbeltinu en það liggur um Reykjanes til Langjökuls.

Baldjökulskerfið Megineldstöð kerfisins er kennd við Þjófadali við austanverðan Langjökul, það er 55 km langt og 5-18 km breitt. Sprungusveimur kerfisins nær frá Skálpanesi í suðri og norður um Krákshraun.

Mynd 3 Eldstöðvakerfi og berggrunnur í umdæmi lögreglunnar á Blönduósi.

Saga eldvirkni í Langjökli er ekki þekkt og gosvirkni getur ekki talist mikil. Flestar eða allar gosminjar, utan Hallmundarhrauns, eru frá því fyrir landnám. Ekki eru vísbendingar um jarðhita undir jöklinum en það bendir til þess að þar sé ekki að finna grunnstæða hitagjafa eins og innskot eða kvikuhólf.

Hofsjökulskerfið Kerfið er 90 km langt og 30 – 40 km breitt. Það nær frá öræfunum sunnan Kerlingarfjalla og liggur um Hofsjökul þar sem það sveigir til norðurs og liggur um Hofsafrétt norður undir byggð í Austurdal og Vesturdal í Skagafirði. Megineldstöð með öskju er undir Hofsjökli. Askjan er 6-7 km breið og 30-40 km² að flatarmáli. Ummerki eru um jarðhita undir jöklinum en ekki eru þekkt ummerki um gos í honum á sögulegum tíma. Sex goseiningar sem orðið hafa til eftir að ísöld lauk, fyrir 11.000 árum, eru þekktar. Þessi hraun koma undan jöklinum til norðurs, austurs og suðurs.

Jarðskjálftar. Umdæmið er ekki á þekktu jarðskjálftasvæði en vægir skjálftar hafa fundist. Áhrifa gætti frá jarðskjálftum árið 1963 er jarðskjálfti varð úti fyrir Skagafirði og fannst mjög greinilega og einnig Dalvíkurjarðskjálftinn 1934.

Flóð í ám og vötnum. Vatnamælingar Veðurstofu Íslands vakta vatnshæð, rennsli og vatnshita í Blöndu við Löngumýri. Einnig er fylgst með vatnshæð Svínavatns. Flóð geta orðið í Blöndu þegar hún ryður af sér ís. Þverár sem falla í Blöndu eru Svartakvísl, Strangakvísl, Haugakvísl, Galtará og Svartá að austan, Seyðisá og Sandá að Blönduvirkjun. Svartá í Svartárdal lokar oft vegi á vetrum.

Blanda. Fyrir virkjun voru flóð Blöndu aðallega á snjóleysingatímanum á vorin en stundum komu flóð að vetri. Vegna vatnsmiðlunar í Blöndulóni hefur mjög dregið úr flóðum. Vetrarflóðin eru að mestu horfin og vorflóðin eru úr sögunni en síðsumarflóðin geta komið þegar rennsli verður á yfirfalli miðlunarlóns. Hæsta rennismæling var gerð 27. maí 1987 og mældist rennslið 222 m³/s við vatnshæð 258,5 cm. Hæsta melda vatnshæð er 475 cm 27. apríl 1984.

Fremri-Laxá rennur úr miðluðu stöðuvatni en hún hefur einnig dragárþátt. Meðalrennsli árinna er um 4,1 m³/s en í flóðum er algengt að það 4-5 faldist og tífaldist í stærstu flóðunum. Stærstu flóðin eru nær eingöngu í leysingum á vorin. Hæsta rennismæling var gerð 18. október 2007 og mældist rennslið 6,8 m³/s við vatnshæð 165,3 cm. Hæsta melda vatnshæð er 232 cm 29. mars 2000.

Vatnsdalsá er að meginstofni dragá en er einnig blönduð lindarvatni úr stöðuvötnum á Grímsstungu- og Haukagilsheiði. Mestu flóð sem mælst hafa í Vatnsdalsá eru leysingaflóð að vori. Mikil flóð á öðrum árstímum eru fátíð og minni að vexti og er þeirra einna helst að vænta þegar skyndilega hlánar að vetri. Hæsta lykilmæling var gerð 3. júní 1989 sem gaf 58,3 m³/s við vatnshæð 260,4 cm. Hæsta skráða flóð er 262 m³/s í maí 1953 (Hilmar B. Hróðmarsson o.fl. 2009).

Sjávarflóð. Hvammstangi og nokkrir staðir upp með og sunnan Blöndu þurfa styrkingu vegna ágangs sjávar. Nokkrir staðir í umdæminu eru viðkvæmir ef sjávarstaða hækkar vegna loftslagsbreytinga. Á bakkanum sunnan við Blönduós eru flest húsin í nokkurri fjarlægð frá bakkabrúnunum. Nokkur íbúðarhús standa hins vegar það nálægt bakkanum að þau gætu verið í hættu. Þessi hús standa það tæpt að lítið hrun gæti haft mikil áhrif á öryggi þeirra. Ef brim nær að rjúfa stór göt á gróðurþekjuna neðst í bakkanum er hættu á að grafið geti undan jarðvegstorfunni utan á bakkanum. Húsum við Brimslóð sem standa á bakkabrúninni gæti stafað hættu af minnstu breytingum. Góð grjótvörn neðan við bakkann gæti dregið úr rofhættu, hruni og skriðuhættu. Ef ágangur sjávar eykst getur þessum húsum stafað hættu af auknu hruni úr bakkanum. Áætlaðar eru sjóvarnir sunnan Blöndu suður frá horninu á Háubrekku og upp með Blöndu.

Unnið hefur verið að vörnum sunnan Blöndu meðfram Brimslóð og frá ós að Ljósvaka.

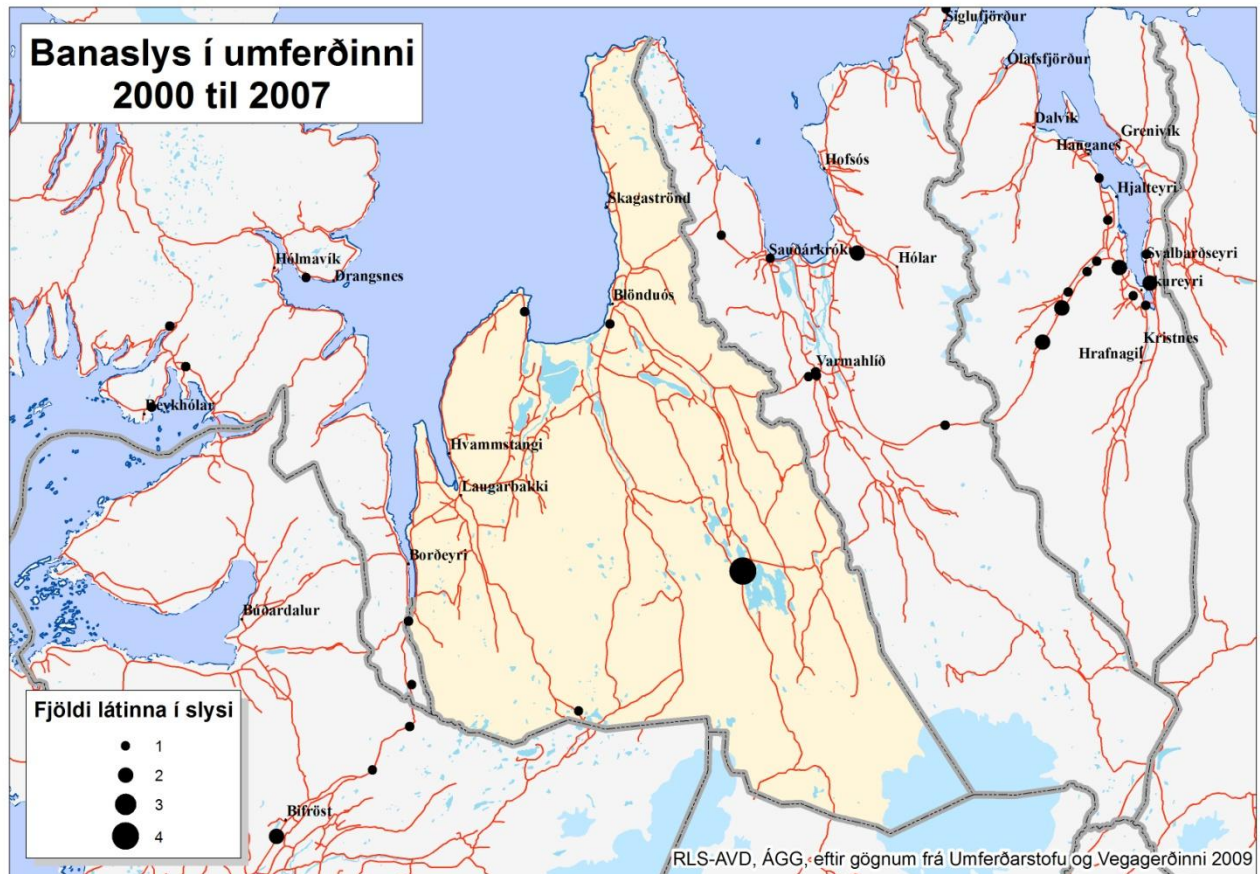
Jarðhitasvæði. Jarðhitasvæðið á Hveravöllum er fjölsótt af ferðamönnum, sérstaklega á sumrin. Slysum hefur fækkað þar mjög í seinni tíð. Mjög sérstakir hverir eru á svæðinu. Önnur jarðhitasvæði eru Reykir í Hrutafirði og háhitasvæðið Hveraborgir í Síka á Hrutafjarðarhálsi.

Önnur náttúruvæði. Hafís var fyrrum skaðvaldur í umdæminu en hefur lítið sést síðustu árin. Hafísnum vilja einnig fylgja hvítabirnir sem teljast afar varasamar skepnur.

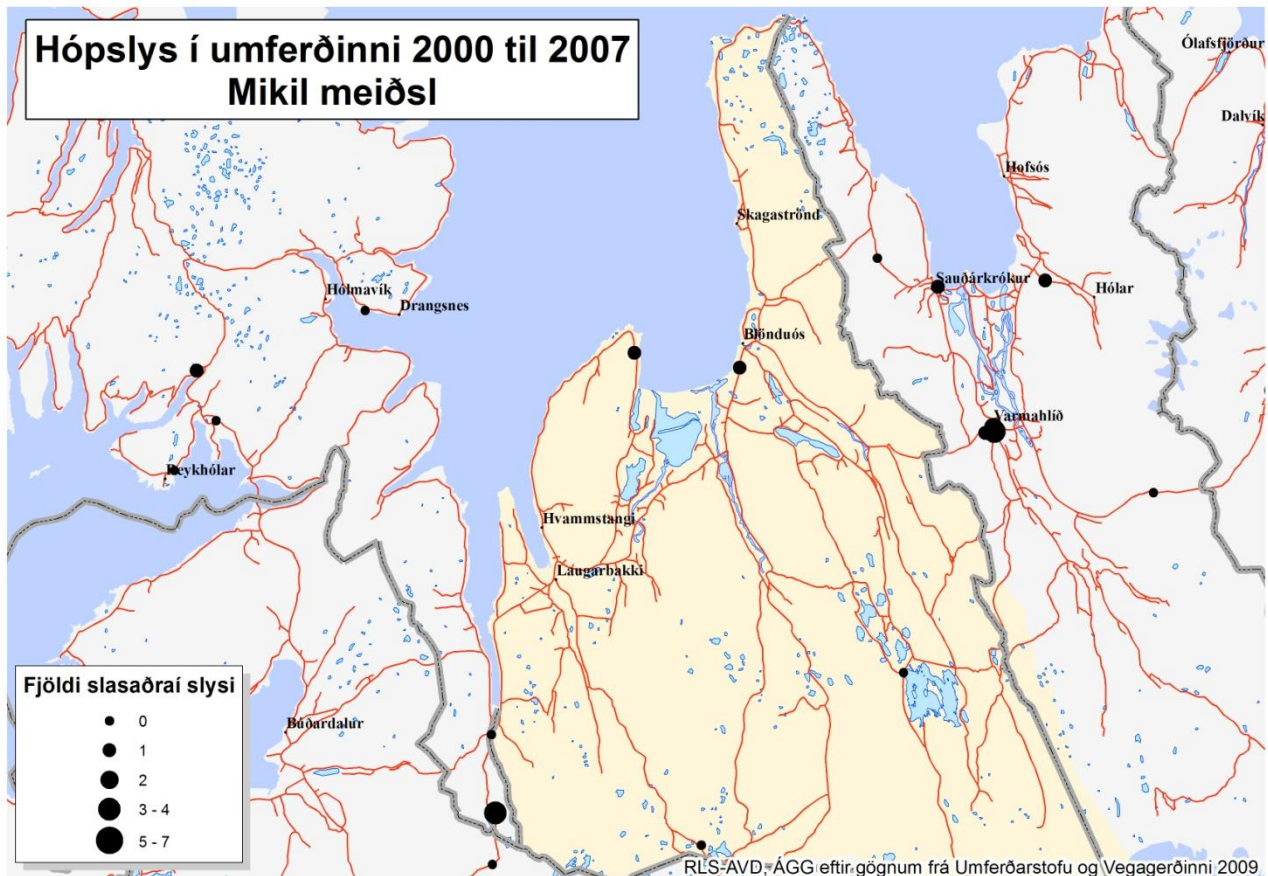
Umhverfi og heilsa

Hópslys

Umferðar- og rútuslys: Mörg óhöpp og slys tengjast umferðinni í umdæminu. Á síðustu árum hefur verið gert átak til að draga úr umferðarhraða á vegum með aukinni löggæslu auk þess sem lagfæringar á vegum hafa víða verið gerðar, t. d. er engin einbreið brú lengur á Norðurlandsveginum eftir að nýr vegarkafli í Hrutafirði var tekinn í notkun. Fleiri lagfæringar hafa verið gerðar sem auka umferðaröryggi en aldrei er nóg að gert. Varasamir vegarkaflar eru víða og hafa orðið á þeim mörg slys og óhöpp. Einbreiðar brýr eru varasamar og skapa slyshættu eins og brúin yfir Laxá í Refasveit, þar sem mikil umferð fer um, eða öll umferðin til Skagastrandar, en allar brýr á vegum umdæmisins utan Norðurlandsvegur eru einbreiðar. Nokkur slæm og mannskæð umferðarslys hafa orðið innan umdæmisins og hafa sum þeirra kallað á töluverðan viðbúnað. Segja má að þrjú alvarleg umferðarslys hafi orðið þar sem hópferðabifreiðar hafa átt í hlut. Þar er að nefna hópferðabifreið sem valt á Kjalvegi norðan við Kolkustíflu árið 1991. Þar urðu slys á fólki. Þá valt hópferðabifreið í Botnastaðabrekku árið 1994 og þar um borð voru 32 erlendir ferðamenn ásamt fararstjóra og ökumanni. Þar slösuðust nokkrir en flestir minniháttar. Alvarlegasta slysið þar sem um hópferðabifreið er að ræða varð þann 22. október 1995 í Hrutafirði. Þar fór saman mikil úrkoma, sem varð að krapi á veginum, sterkur vindur og að ekki var búið að útbúa hópþingreiðina til vetraraksturs. Tveir fórust í þessu slysi og margir urðu fyrir meiðslum. Það voru 42 í þessari hópþingreið, 41 farþegi og ökumaður.

Mynd 4 Banaslys í umferðinni í umdæmi lögreglunnar á Blönduósi á árunum 2000 til 2007 (heimild: Umferðarstofa og Vegagerðin, 2007).

Mynd 5 Hópslys í umdæmi lögreglunnar á Blönduósi á árunum 2000 til 2007 (heimild: Umferðarstofa og Vegagerðin, 2007).

Mannskæðustu slysin í umferðinni hafa hinsvegar orðið þegar minni bifreiðum hefur hlekkst á en við Reykjaskóla í Hrutafirði létust þrír í einni bifreið í árekstri við aðra bifreið og fjórir létust þann 17. júní 2002 þegar bifreið lenti út af Kjalvegi á Kolkustíflu og fór á kaf í Blöndulón.

Flugslys. Ekkert áætlunarflug er í umdæminu en nokkrir flugvellir. Á Blönduósi er flugvöllur og er Blönduósbær í flugstefnu flugvallar. Talsvert er um leiguflug í laxveiðiárnar. Völlur í eigu Landsvirkjunar er við Sandá í nágrenni Blönduvirkjunar og gæti hann nýst sem neyðarlendingarstaður. Árið 1987 fórst flugvél og með henni 4 við bæinn Röðul sunnan Blönduóss, skömmu eftir flugtak.

Slys í sjó, ám og vötnum. Fiskauðug vatnasvæði eru í umdæminu. Helstu vötn eru Svínavatn, Hópið, Flóðið, Húnavatn og Vesturhópsvatn. Auk þess eru mörg minni vötn. Vitað er um slys er menn hafa farið niður um ís á Svínavatni og drukknað. Í vötnum á Arnarvatnsheiði, Tvídægri og Skagaheiði er stunduð silungsveiði. Vinsælar laxveiðiár eru í umdæminu, Hrutafjarðará, Miðfjarðará, Víðidalsá/Fitjá, Vatnsdalsá, Blanda, Svartá og Laxá á Ásum.

Skemmtibátasiglingar eru stundaðar frá Blönduósi, Hvammstanga og Skagaströnd, bæði hvala- og selaskoðunarferðir og sjóstangveiði.

Mengun og hættuleg efni

Olíubirgðastöðvar

Starfsleyfi hafa verið gefin út fyrir 2 olíubirgðastöðvar í umdæminu. Önnur er olíubirgðastöð Olíudreifingar sem er á hafnarsvæðinu á Blönduósi og er þar heimilt að geyma í stærsta geymi allt að 316 m³ af olíu og á Hvammstanga er olíubirgðastöð Skeljungs og er þar heimilt að geyma í stærsta geymi allt að 400 m³ af olíu.

Þar skal vera notuð besta fánlega tækni við mengunarvarnir vegna frárennslis, úrgangs og löndunar olíu. Fyrirtækið skal útbúa viðbragðsáætlun til þess að taka á hugsanlegri hættu vegna bráðamengunar í samræmi við ákvæði laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

Flutningar með bensín og annan hættulegan varning, til dæmis ammoníak, klórgas, saltsýru, geislavirk efni vegna röntgen, sóða og sláturúrang fer um þjóðbraut og í gegnum þéttbýli.

Sláturhús og kjötvinnsla. Á Blönduósi og Hvammstanga eru rekin sláturhús og kjötvinnsla. Slátrað er sauðfé, nautgripum og hrossum. Megin starfssvæði sláturhússins er norðan- og vestanvert landið. Unnið er eftir HACCP gæðakerfi. Sláturhúsið á Blönduósi starfar eftir samræmdum starfsleyfisskilyrðum fyrir sláturhús og kjötvinnslu samkvæmt Umhverfisstofnun og heilbrigðiseftirliti sveitarfélaga. Sláturhúsið skal beita bestu fánlegri tækni til að fyrirbyggja mengun umhverfisins. Ef mengunaróhapp verður, s.s leki hættulegra efna eða slys í meðhöndlun á hráefni eða úrgangsefnum, skulu tafarlaust gerðar ráðstafanir til að stöðva útbreiðslu efnanna og hreinsa upp það sem þegar hefur lekið niður. Fylgja skal viðbragðsáætlun þar sem við á. Mengun skal ekki fara yfir leyfileg umhverfismörk.

Brunar. Brunavarnir Austur-Húnavatnssýslu (BAH) hafa yfir að ráða 2 slökkvibílum og þjónustubifreið og eru á útkallsskrá að jafnaði 15 manns. Áhætta brunavarnaáætlunar Brunavarna Austur-Húnavatnssýslu nær yfir Blönduósbæ og Húnavatnshrepp. Þar er helst að nefna í Blönduósbæ; iðnaðarhús við Norðurlandsveg, grunnskólann, félagsheimilið, heilbrigðisstofnunina, verslunarmiðstöð, fiskvinnslu, sláturhús og fleira. Í dreifbýlinu eru Flóðvangur, Húnavallaskóli, Dalsmynni og Húnaver helstu áhættur. Ennfremur flutningsfarartæki á þjóðvegi 1. Samkvæmt brunavarnaáætlun eru ekki til mengunar- og slökkviáætlanir fyrir stærri áhættur og enginn búnaður til. Áhættur brunavarna Vestur-Húnavatnssýslu (BVH) í þéttbýlinu á Hvammstanga eru; olíubirgðastöð Skeljungs og Olíudreifingar, verslunarhúsnæði KVH, skólinn, félagsheimilið, heilbrigðisstofnunin, sláturhús og rækjuvinnslan. Í dreifbýlinu eru það félagsheimilið Ásbyrgi og grunnskólinn á Laugarbakka, gistiheimili, Staðarskáli, félagsheimilið Víðigerði og skólabúðirnar á Reykjum. Viðbragðsáætlun vegna mengunarslysa er ekki til og aðeins lágmarksbúnaður vegna mengunar og eiturefnaslysa. Slökkvilið Sveitarfélagsins Skagastrandar er með 1 slökkviliðsbíl og 16 menn á skrá. Helstu áhættur eru; félagsheimilið, grunnskólinn og Kántrýbær.

Útköll hafa orðið vegna sinu- og mosabruna.

Í stórum bruna gæti umdæmið þurft aðstoð frá nærliggjandi brunavarnasvæðum.

Námur. Í umdæminu eru nokkrar námur og er stór grjótnáma við Enni, sem getur skapað hættu. Þar er bæði tjörn og hátt stál. Einnig er náma við Kleifarhorn.

Nú er til skoðunar nýtt sorpförgunar- og efnistökusvæði við Sölvabakka, sem þjóna mun stórum hluta Norðurlands.

Heilbrigðismál

Heilbrigðisstofnunin á Blönduósi hefur samtals 4 sjúkrarúm, 32 hjúkrunarrými, 9 dvalarrými og þar er viðbúnaður og móttaka bráðveikra og slasaðra allan sólarhringinn. Heilsugæslan á Blönduósi heyrir undir

stofnunina. Þar er einnig dvalarheimili aldraðra. Á Hvammstanga er heilbrigðisstofnun með þrjú sjúkrarúm og 14 hjúkrunarrými. Þar er einnig heilsugæslustöð og önnur á Skagaströnd sem ekki er mönnuð af lækni. Dvalarheimilið Sæborg er á Skagaströnd.

Heilbrigðisstofnun Blönduóss hefur gert viðbragðsáætlun og skilað til almannavarnadeildar ríkislögreglustjóra.

Tvær vel útbúnar sjúkrabifreiðar eru staðsettar á Blönduósi, ein er staðsett á Skagaströnd og tvær eru á Hvammstanga.

Faraldrar. Þann 1. september 2009 var lokið við viðbragðsáætlun fyrir umdæmi lögreglustjórans á Blönduósi vegna heimsfaraldurs influensu. Hún var gerð af sóttvarnalækni umdæmisins og lögreglustjóra í samvinnu við sóttvarnalækni og almannavarnadeild ríkislögreglustjóra og aðra viðbragðsaðila heima í héraði.

Miltisbrandur. Miltisbrandsgrafir eru þekktar á nokkrum stöðum í umdæminu: Ánastöðum á Vatnsnesi, Grímstunguheiði, Guðrúnarstöðum og Þórormstungu í Vatnsdal, Höskuldsstöðum og hugsanlega fleiri staðir

Dýrasjúkdómar. Riða hefur hefur komið upp í umdæminu og hefur þurft að skera niður bústofn víða í umdæminu.

Helstu innviðir og samfélagsöryggi

Blönduvirkjun er í umdæminu, þar sem fall Blöndu frá Auðkúlu og Eyvindarstaðaheiðum niður í Blöndudal er virkjað. Blöndulón er um 56 km² að stærð og er heildarfallhæð 287 m. Landsvirkjun hefur látið gera hættumat vegna stíflurofs á starfsemi stofnunarinnar (Blöndudalur og Langidalur - Blöndustífla, Vatnsdalur - Kolkustífla). Vatnsflóð vegna rofs Blöndustíflu myndi leita eftir farvegi Blöndu niður Blöndugil, Blöndudal, Langadal og til sjávar við Blönduós. Vatnsflóð vegna rofs í Kolkustíflu myndi leita niður eftir aðrennslisskurði virkjunar og í Gilsárlón. Vatnsflóð vegna rofs í Gilsárstíflu myndi leita niður eftir farvegi Gilsár og síðan í Blöndu eftir Blöndudal og Langadal, síðan til sjávar við Blönduós.

Raforka. Frá Blönduvirkjun eru tengingar til suðurs og norðurs. Afl Blönduvirkjunar er 150 MW (3 x 50MW) og orkugeta 720GWh á ári.

Uppi eru áform um að byggja gagnaver við bæjarmörk Blönduóss, en það er iðnaður sem krefst mikillar orku.

Varaafli. Skagaströnd er með varaafli fyrir þorpið. Á Blönduósi og Hvammstanga er varaafli fyrir sjúkrahúsin. Varaafli er fyrir flestar veitur, nema fyrir kalt vatn á Blönduósi.

Víða er verið að leggja dreifilínur rafmagns í sveitum í jörð.

Vatnsveitur. Þéttbýlisstaðir í umdæminu eru með gott neysluvatn og hefur víða verið borað eftir vatni á býlum til sveita.

Fráveita. Endurbætur á fráveitukerfinu á Blönduósi hófst árið 1996 og er nú að mestu lokið og er skolpi veitt um hreinsistöð.

Fjarskipti

Björgunarsveitir eru með VHF fjarskiptakerfi á sínum vegum og reka í tengslum við það nokkra endurvarpa á svæðinu. Samkvæmt útbreiðslukorti frá Neyðarlínunni ná endurvarpar TETRA fjarskiptakerfisins víðast um umdæmið en skert samband er á einstökum landsvæðum.

Björgunarsveitir og slökkvilið munu halda áfram að nota VHF fjarskiptakerfið samhliða TETRA.

Símasamband um fastlínu er í allflest hús. GSM samband er víðast í umdæminu. Helst er lélegt samband inni í dölum.

Samgöngur

Vegasamgöngur eru almennt góðar í umdæminu, þó eru ennþá nokkrar einbreiðar brýr og hafa nokkrar þeirra skapað hættu eins og yfir Laxá í Refasveit. Fjallvegir eru fjölfarnir og þá helst Kjalvegur.

Flugsamgöngur. Helstu lendingarstaðir í umdæminu: Blönduós, við Blöndulón og Dúfunefsfell við Hveravelli.

Hafnir. Blönduóshöfn þjónar skipaumferð við Blönduós. Um er að ræða bátahöfn með óvarinn kant fyrir öldu. Bryggja er varin fyrir norðanátt með grjótgardi. Fiskihöfn er á Skagaströnd. Bátahöfn og smábátahöfn með flotbryggju er á Hvammstanga.

Matur og matvælaframleiðsla í umdæminu. Landbúnaður er mikill í umdæminu og birgðir af kjötvöru, sérstaklega lambakjöti. Sláturhús eru bæði á Blönduósi og Hvammstanga. Þá er einnig mjólkurframleiðsla og eggjaframleiðsla. Þá er útgerð mikil, bæði fiskvinnsla og veiðar. Á Blönduósi eru framleiddar súpur og krydd.

Samfélagsöryggi

Skipulagðar hátíðir draga jafnan til sín fjölda gesta. Í umdæminu eru hátíðirnar Eldur í Húnaþingi, Húnavaka, Bjartar nætur og Kántrýdagar á Skagaströnd. Smábæjarleikar eru á Blönduósi. Fjölmennar hrossa- og fjárréttir eru jafnan á haustin. Hrossaréttir í Skrapatungurétt og Víðidalstungurétt eru með stærri hrossaréttum á landinu með hátt í 1000 hrossum og Auðkúlurétt meðal fjárflestu fjárrétta landsins með hátt í 12.000 fjár.

Björgunarsveitir. Svæðisstjórnin er á svæði 9. Alls eru 3 sveitir, Björgunarsveitin Húnar á Hvammstanga, Björgunarfélagið Blanda, Blönduósi og Björgunarsveitin Strönd Skagaströnd og eiga þær 5 snjóbíla, 7 vélsleða, 3 slöngubáta, 2 harðbotnabáta og 1 skip. Alls eru 94 björgunarsveitarmenn skráðir í umdæminu.

Útihátíðir/bæjarhátíðir geta stuðlað að eflingu björgunarsveita. –

Alls eru 11 tiltækir lögreglumenn í umdæminu.

Í umdæminu starfar Rauði krossinn í 3 deildum, A-Húnavatnssýsludeild, Hvammstangadeild og Skagastrandardeild og vinna þessar deildir að neyðarvörnum, sálrænum stuðningi og fræðslu ásamt því að vinna að mörgum mannúðarmálum.

Áhrif atburða utan umdæmis og afleiðingar vegna hættuavíks.

Afleiðing af hættuavíki á Holtavörðuheiði er unnið í samvinnu við aðliggjandi umdæmi.

Samstarf um leitarskipulag á Langjökusl- og Hofsjökulssvæðinu og flugslys á Sauðárkróki.

Ísbirnir á Þverárfjalli og Skaga, leit og öryggisráðstafanir.

Samantekt

Nokkrir þættir sem huga þarf að í framhaldi af áhættuskoðuninni eru eftirfarandi:

- Óveður. Afleiðingar óveðurs hafa einna helst áhrif á vegakerfi og samgöngur.

- Tryggja þarf örugga vetrarþjónustu á vegum, sérstaklega vegna hálfu og óveðurs í umdæminu.
- Jarðskjálftar. Alvarlegar afleiðingar jarðskjálfta teljast ekki í umdæminu, en þeir finnast, bæði þeir sem eiga upptök sín á Norðurlandi og Suðurlandi. Jarðskjálfti gæti orsakað grjóthrun í fjöllum.
- Eldgos. Áhrif frá eldgosum eru helst í formi öskufalls og flúoreitrunar frá eldgosum utan umdæmis. Í Langjökli og Hofsjökli eru öskjur, en áhrif eldgoss þar á byggð hafa ekki verið kortlögð.
- Sjávarflóð. Grjótvörn í fjörunni undir bökkunum á Blönduósi getur komið í veg fyrir frekara rof og dregið úr hrunhættu. Íbúðarhús á bakkanum sunnan við ós Blöndu standa mjög nálægt bakkabrúninni. Full ástæða er til þess að fylgjast með þessu svæði, sérstaklega með hækkandi sjávarstöðu. Ef sjór flæðir á land stafar þessum húsum hættu af auknu rofi og hruni úr bakkanum.
- Landsvirkjun hefur gert viðbragðsáætlun við stíflurofi í Blönduvirkjun, sem snýr að innri málefnum og verkferlum fyrirtækisins. Ástæða er til að skoða hvernig viðbrögð almannavarnakerfisins samræmast því og hvort gera þurfi áætlun þar sem brugðist er við stíflurofi.
- Kanna þarf þolmörk ýmissa áfangastaða ferðamanna á hálendinu og eru Hveravellir einna fjölsóttastir þeirra. Tryggja þarf öryggi og aðstöðu þess fjölda ferðamanna sem staðinn sækir heim.
- Kortleggja þarf geymslu sprengiefna og annarra hættulegra efna í umdæminu.
- Skoða þarf varaafli og afhendingaröryggi rafmagns.

Tafla 4. Áhætta reiknuð út frá afleiðingum og líkum vegna atburða í umdæminu.

Meðaláhætta / atburður	Lítill áhætta	Möguleg áhætta	Mikil áhætta	Gífurleg áhætta	Athugasemdir og ráðstafanir
Óveður	4	7	8		20-30 m/s allt upp í 40 m/s hviður – þök fjúka 40 m/sek. með snjókomu – ófærð og erfiðleikar í samgöngum. Meta hættuna
Jarðskjálftar					Ekki ástæða til hættumats
Eldgos					Ekki ástæða til hættumats
Jökulhlaup					Ekki ástæða til hættumats
Hafnar- eða flóðbylgjur					Ekki ástæða til hættumats
Snjóflóð					Ekki ástæða til hættumats
Skríðuföll					Ekki ástæða til hættumats
Flóð í ám og vötnum					Ekki ástæða til hættumats
Sjávarflóð					Ekki ástæða til hættumats
Jarðhiti					Ekki ástæða til hættumats
Umferðarslys					1-3 slasast 4-15 slasast >16 + slasast Gera þarf hópslysaáætlun fyrir umdæmið með æfingu
Flugslys					Ekki ástæða til hættumats
Sjóslys		4			Skoða
Slys á ám og vötnum		7			Skoða
Jarðgangaslys		3			Skoða í Blönduvirkjun
Mengun á landi					Ekki ástæða til hættumats
Mengun á sjó					Ekki ástæða til hættumats
SEG-hætta					Ekki ástæða til hættumats
Mannvirkjahrun					Sjá jarðgangaslys
Brunar					Ekki ástæða til hættumats
Eldvarnaöryggi					Ekki ástæða til hættumats
Kjarr- og sinueldar					Ekki ástæða til hættumats
Heimsfaraldur					Ekki ástæða til hættumats
Fjöldamatareitrun					Ekki ástæða til hættumats
Dýrasjúkdómar					Ekki ástæða til hættumats
Raforkurof		3			Skoða
Matvælskortur/öryggi í umdæmi					Ekki ástæða til hættumats
Stíflurof			8		Skoða Blönduvirkjun og hættuna vegna stíflurofs á Blönduósi
Neysluvatnsskortur					Ekki ástæða til hættumats

Hitaveiturof				Ekki ástæða til hættumats
Olíu- og bensínsskortur				Ekki ástæða til hættumats
Fjarskiptarof				Ekki ástæða til hættumats
Samgöngurof/Sjór				Ekki ástæða til hættumats
Samgöngurof/Loft				Ekki ástæða til hættumats
Samgöngurof/Land		7		Skoða
Truflanir v/fjöldasamkoma				Ekki ástæða til hættumats
Hafís				Ekki ástæða til hættumats
Hryðju- og skemmdarverk				Ekki ástæða til hættumats
Annað				Ekki ástæða til hættumats

Nokkrar sviðsmyndir sem þarf að skoða

Tafla 5

Sviðsmynd	Óveður
Atburður	Lítill atburður Meðalstór atburður Stór atburður /ofsaveður
Ábyrgð/Stjórn	Lögreglan
Vöktun	Veðurstofa Íslands, almannavarnadeild RLS,
Virkjun aðgerða	Lögreglan
Viðbragðsaðilar	Aðgerðastjórn – vettvangsstjórn , björgunarsveitir, lögreglan, slökkviliðið, áhaldahús/sveitarstjórn SST í stórum atburði
Fjarskipti	TETRA
Líkur	4 (nokkuð algengt) 4 (nokkuð algengt) 3 (frekar sjaldan)
Afleiðing	Lítill nokkuð algengur atburður, meðaláhætta 4. Litlar sem engar afleiðingar (1:4) Meðalstór atburður, meðaláhætta 7 (fólk verðmæti og samfélag 2:4), minniháttar slyss og nokkurt tjón á eignum. Stór atburður/ofsaveður. Meðaláhætta 8 rautt. Mestar afleiðingar eru tjón á eignum, fólki og samfélagi 3:3. Fólk slasast, eignaskemmdir og veruleg röskun í samfélaginu
Fyrri atvik	2005 – 250 manns við Hvammstangavegamót í mikilli ófærð
Ráðstafanir	☐ Almenn áætlun ☐ Séráætlun ☒ Hættumat ☒ Áhættugreining ☐ Gátlisti ☐ Engin viðbrögð ☐ Annað

Tafla 6

Sviðsmynd	Umferðarslys/Rútuslys
Atburður	a)Umferðarslys 1-3 slasast b)Rútuslys 4-15 c)>16 slasast. Stórt rútuslys í umdæminu
Ábyrgð/Stjórn	Lögreglan
Vöktun	Lögreglan, Vegagerðin, Umferðarstofa,
Virkjun aðgerða	Lögreglan
Viðbragðsaðilar	Heilbrigðisstarfsmenn, læknar, hjúkrunarfr. og sjúkraflutningar: Blönduós, Skagaströnd, Sauðárkrókur, Lögreglan, Rauði krossinn, slökkvilið, björgunarsveit
Fjarskipti	TETRA
Líkur	a)5 b)4 c)4
Afleiðing	a)Meðal áhættustig 8 b)Meðal áættustig 9 c)Meðal áhættustig rautt 8
Fyrri atvik	Bólstaðarhlíðarbrekka við Stóra Vatnsskarð árið 1994 þegar langferðabifreið valt með 32 erlenda ferðamenn Kolkustífla 1991 í maí, rúta með 21 farþega valt og margir slösuðust
Ráðstafanir	☐ Almenn áætlun ☐ Séráætlun ☒ Hættumat ☒ Áhættugreining ☐ Gátlisti ☐ Engin viðbrögð ☐ Annað

Tafla 7

Sviðsmynd	Stíflurof
Atburður	Flóð vegna stíflurofs við Blönduvirkjun
Ábyrgð/Stjórn	Lögreglustjóri, Landsvirkjun
Vöktun	Landsvirkjun og upplýsir AVD og stjórnstöð Landsnets
Virkjun aðgerða	Lögreglustjórinn á Blönduósi eða almannavarnanefnd umdæmisins, í samvinnu við almannavarnadeild Ríkislögreglustjórans, SST
Viðbragðsaðilar	Aðgerðastjórn – vettvangsstjórn, lögreglan, björgunarsveitir, Rauði krossinn, slökkvilið, heilbrigðisstarfsmenn, LHG, Landsvirkjun, SST
Fjarskipti	TETRA slys 2, neyð 1, AV_ uppkall og veitur og sérrásir slökkviliðs og Rauða krossins
Líkur	1 - mjög litlar líkur (2:5)
Afleiðing	Atburður sem gæti haft verulegar afleiðingar í för með sér Jarðskjálftar sem valdið geta skemmdum Eldgos undir jökli sem valdið geta stórflóðum Aftakarigningar og/eða asahláka sem valdið geta stórflóðum Sprunguhreyfingar vegna lónfargs Skemmdarverk á mannvirkjum Innri skemmdir sem valdið geta leka
Fyrri atvik	
Ráðstafanir	☐ Almenn áætlun ☐ Séráætlun ☒ Hættumat ☒ Áhættugreining ☐ Gátlisti ☐ Engin viðbrögð ☐ Annað